

”Aktuellt om närvaro och frånvaro i skolan”

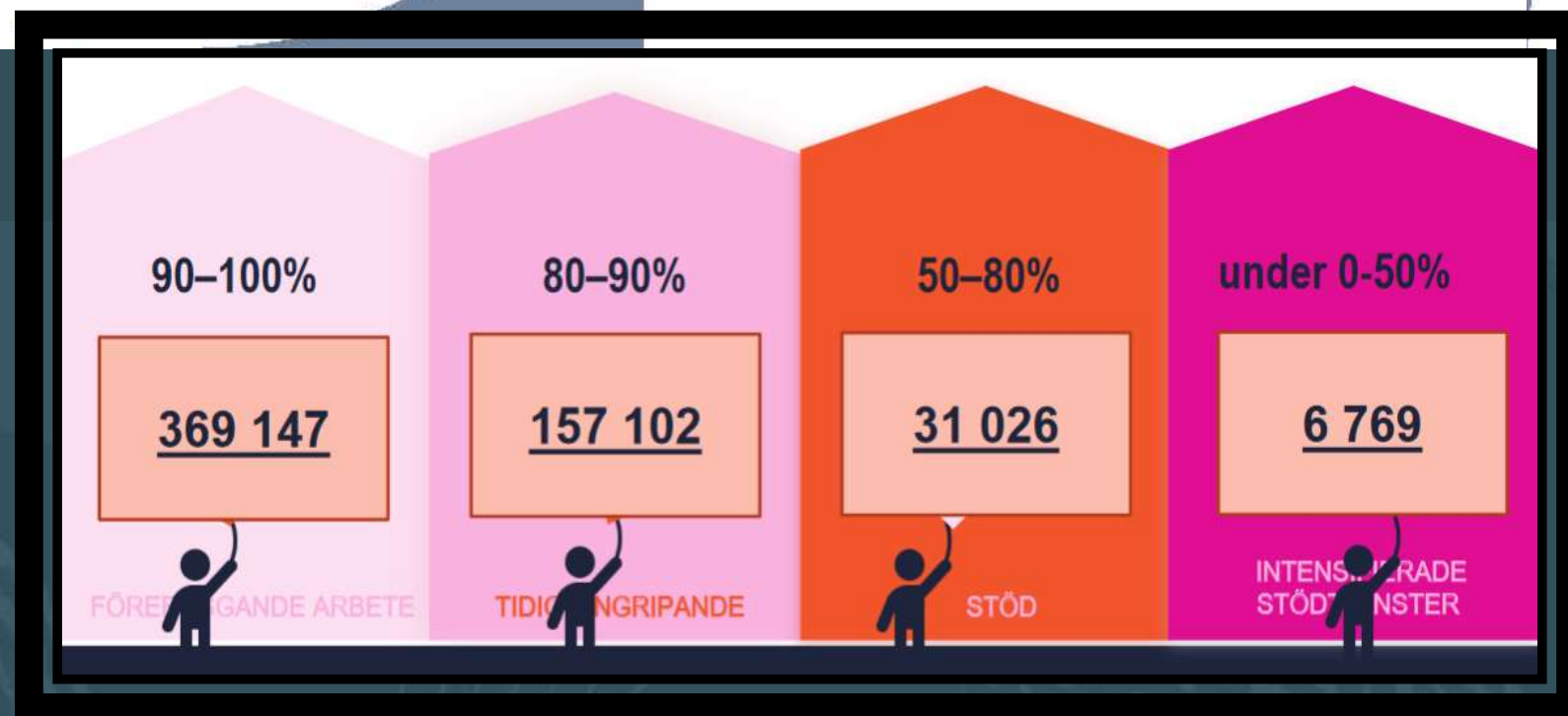
Katarina Alanko

Psykolog, docent i psykologi

Åbo Akademi/Åbo Universitet

Katarina.alanko@abo.fi

SKOLKICK

Skolskick:
koulukunnossa.fi

Utbildningsanordnaren ska förebygga frånvaro hos elever som deltar i den grundläggande utbildningen samt systematiskt följa och ingripa i frånvaron. Utbildningsanordnaren ska underrätta elevens vårdnadshavare eller någon annan laglig företrädare för eleven om olovlig frånvaro. (Lag om grundläggande utbildning 26 §)

Barn som har sin vanliga vistelseort i Finland är läropliktiga. Vårdnadshavaren har en lagstadgad skyldighet att se till att den läropliktige fullgör läroplikten. (Läropliktslag 2 § och 9 §)

Skolans aktörer har skyldighet att hänvisa till tjänster inom elevhälsan (Lag om elev- och studerandevård 11 § och 16 §)

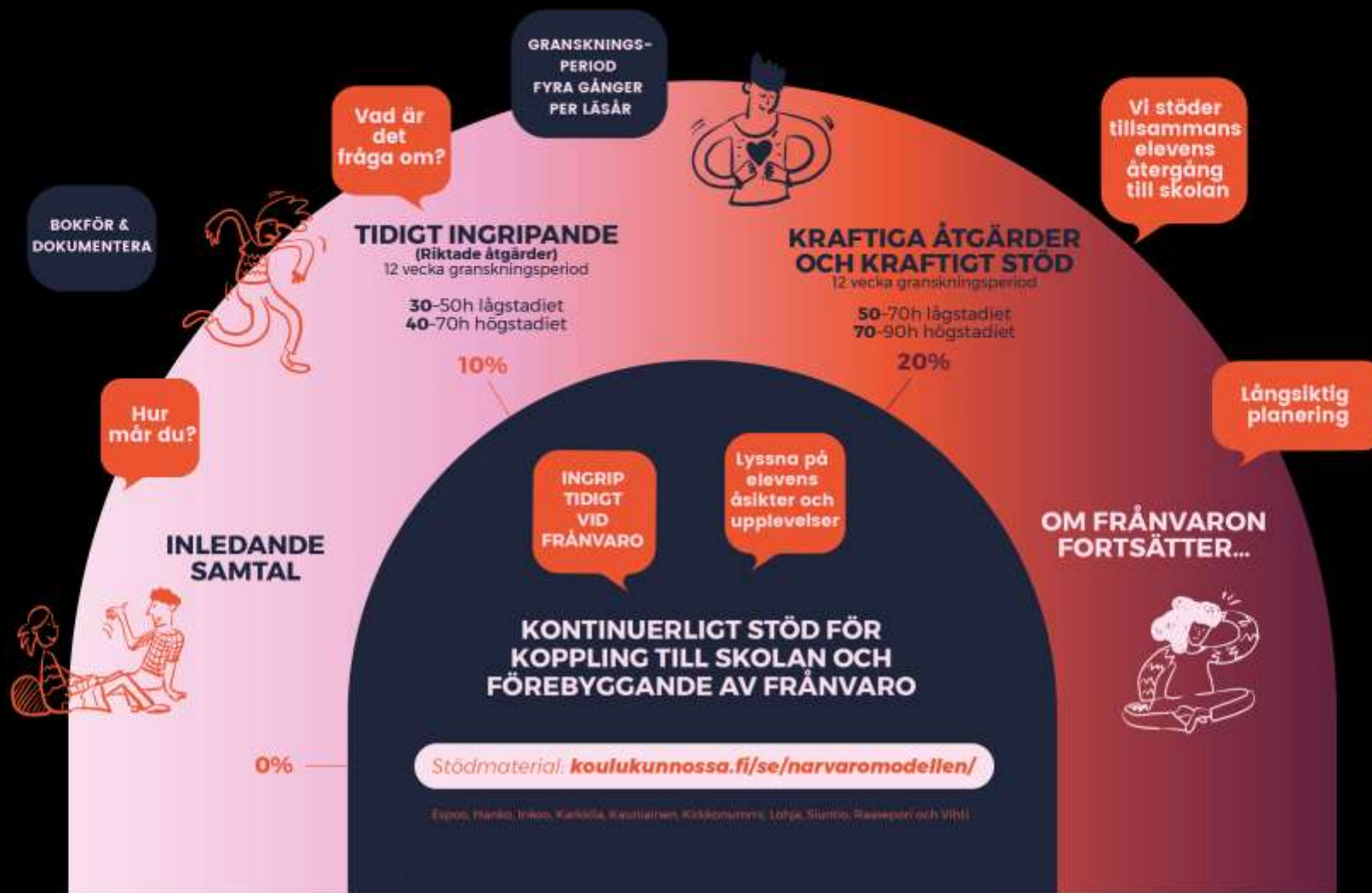
En myndighetsperson har enligt socialvårdslagen skyldighet att ta kontakt för bedömning av stödbehovet eller göra en barnskyddsanmälan (Socialvårdslag 35 §, Barnskyddslag 25 §)

MODELL FÖR INGRIPANDE VID FRÅNVARO

Målet är att stödja elevens lärande, tillväxt och
välbefinnande

TIDIGT INGRIPANDE

(Riktade åtgärder)
Granskas kvartalsvis

30–50h lågstadiet

40–70h högstadiet

- Klassläraren/-föreståndaren har kontakt med hemmet och sammankallar efter eget omdöme eleven, vårdnadshavarna och de aktörer som bedöms nödvändiga.
- Läraren ser till att de bakomliggande orsakerna till frånvaron utreds och att man gör en lägesbild utifrån utredningen.
- Läraren tar reda på elevens befintliga vård- eller stödkontakter och bjuder in dem vid behov.
- Vid behov konsulterar läraren t.ex. elevvården, hälsovården eller familjetjänsterna.
- Vid behov konsulterar läraren specialläraren om ifall stödet för lärande är tillräckligt.
- Utifrån lägesbilden utarbetas en plan tillsammans med familjen som innehåller mål, konkreta stödåtgärder i skolan och i hemmet samt hur situationen ska följas upp.

KONTINUERLIGT STÖD FÖR
KOPPLING TILL SKOLAN OCH
FÖREBYGGANDE AV FRÅNVARO

MODELL FÖR INGRIPANDE
VID FRÅNVARO

koulukunnossa.fi/se/narvaromodellen/

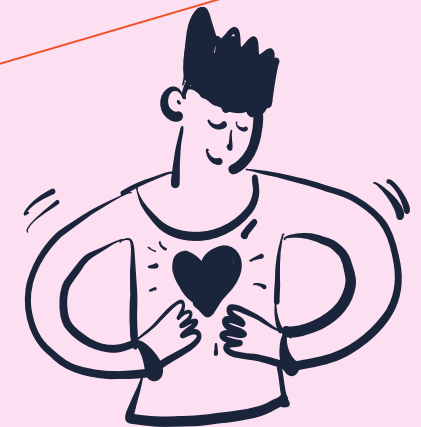
KOULUN
AIKUISTEN
POSITIIVISET
HUOMIOT, KUN
OPPILAS TULEE
KOULUUN

- Utifrån lägesbilden preciseras målen och roller tilldelas för genomförande av stödåtgärder.
- En individuell yrkesövergripande expertgrupp inrättas efter samtycke från elev och/eller vårdnadshavare.
- Överenskommelse om vem som är skolans ansvarsperson i elevens angelägenheter.
- Läraren säkerställer i samarbete med specialläraren att stödet för lärande är tillräckligt (stödnivå).
- Kontakt för bedömning av stödbehov enligt socialvårdslagen eller barnskyddsanmälan övervägs.
- En överenskommelse om kontakt mellan ansvarspersonen, vårdnadshavarna och de samverkande parterna görs. Tidpunkten för ett uppföljningsmöte bestäms.
- Stödet planeras och genomförs alltid utgående från elevens och vårdnadshavares önskemål och för att stöda familjen.
- Planen för stödet och för stödets genomförande dokumenteras.

KRAFTIGA ÅTGÄRDER OCH KRAFTIGT STÖD

Granskas kvartalsvis

50–70h lågstadiet
70–90h högstadiet

KONTINUERLIGT STÖD FÖR
KOPPLING TILL SKOLAN OCH
FÖREBYGGANDE AV FRÅNVARO

MODELL FÖR INGRIPANDE
VID FRÅNVARO

koulukunnossa.fi/se/narvaromodellen/

- Ansvarspersonen ser till att de bakomliggande orsakerna till frånvaron är utredda och att det finns en gemensam förståelse för situationen.
- Återgången till skolan stöds systematiskt. Skolans stödåtgärder används på ett mångsidigt och långsiktigt sätt.
- Ansvarspersonen står i nära samarbete med eleven och elevens vårdnadshavare. Kontakt hålls även direkt med eleven.
- Vid behov tar ansvarspersonen i samarbete med familjen kontakt för bedömning av stödbehovet enligt socialvårdslagen eller gör en barnskyddsanmälan för att få det stöd familjen behöver.
- Ansvarspersonen tar i samarbete med familjen kontakt för bedömning av stödbehovet enligt socialvårdslagen eller gör en barnskyddsanmälan för att få det stöd familjen behöver.
- Det multiprofessionella samarbetet stärks och roller och ansvar specificeras.
- Flexibla undervisningsarrangemang möjliggörs.
- Ansvarspersonen följer aktivt situationen.

**KONTINUERLIGT STÖD FÖR
KOPPLING TILL SKOLAN OCH
FÖREBYGGANDE AV FRÅNVARO**

**MODELL FÖR INGRIPANDE
VID FRÅNVARO**
koulukunnossa.fi/se/narvaromodellen/

OM FRÅNVARON FORTSÄTTER...

Stöd

- Pedagogiskt stöd i tre steg: allmänt, intensifierat, särskilt
- Elevhälsan i skolan kan på vissa orter erbjuda tex. Cool Kids, IPC, samtalsstöd
- Sociala sektorn: Familjearbete, barnskyddet
- Specialsjukvården: medicinering, diagnosticering, tillgänglig behandling
- Hemundervisning: ansvaret för lärandet läggs på föräldern

Elemtillägget av barnskyddarslagen

- Pedagogiskt stöd i tre steg: allmänt, intensifierat, särskilt
- Elevhälsan i skolan kan på vissa orter erbjuda tex. Cool Kids, IPC, samtalsstöd
- Sociala sektorn: Familjearbete, barnskyddet
- Specialsjukvården: medicinering, diagnosticering, tillgänglig behandling
- Hemundervisning: ansvaret för lärandet läggs på föräldern

Varför behöver de som är frånvarande specifika metoder?

- Problematiken ofta komplex, byggts upp över tid
- Behövs metoder där man specifikt jobbar med att återgå till skolan
- Ju längre frånvaroperiod, desto svårare stöda tillbaka- dvs. behövs effektiva metoder då problemen är begynnande
- Ofta behövs tvärsektoriellt arbete, nätverk
- Effekter på föräldrar, syskon, närstående förbises ofta
- Strukturella problem i skolan/omgivningen svåra att behandla/ändra

Hur kan behandling hjälpa oss?

- Psykosociala behandlingar lovande resultat i meta-analys (Maynard, 2017)
- Medicinering: kan inte avgöra pga för få studier för meta-analys (Londono-Tobono m.fl., 2018), i nyare studier verkar medicinering inte ge utfall utöver kbt (Melvin mfl. 2019)
- MEN: KBT fungerar för 1/3-2/3, dvs. många som inte får (tillräckligt) hjälp av kbt.
- Svårare arbeta med strukturer, social situation

A Systematic Review of Pharmacologic Treatments for School Refusal Behavior

Amalia Londono Tobon, MD,^{1,2} Margot O. Reed,^{1,3}
Jerome H. Taylor, MD,⁴ and Michael H. Bloch MD, MS^{1,2}

Abstract

Objective: School refusal is an important pediatric problem with significant negative short- and long-term outcomes. Specific psychosocial treatments appear effective in reducing school refusal, but many children do not respond to these treatments. Although systematic reviews have examined the efficacy of psychological interventions for school refusal, no systematic reviews on pharmacological interventions exist.

Methods: We conducted a comprehensive literature search of MEDLINE, PsycINFO, Scopus, and Embase for randomized controlled trials (RCTs) or quasi-experimental pharmacologic trials in children and adolescents with school refusal reported in English or Spanish until July 1, 2017. Two authors screened study titles and abstracts for eligibility. Data regarding the population, intervention, comparison, and outcomes for each trial were extracted and reported. Effect sizes for school attendance are presented.

Results: The search identified 6 articles, including 7 trials (6 RCTs and 1 open label) and 306 youths. Pharmacologic treatments investigated for school refusal included antidepressants (imipramine, clomipramine, and fluoxetine) and benzodiazepines (alprazolam). All pharmacotherapies studied had pretreatment to posttreatment improvements on school refusal, depression, and anxiety symptoms. However, included trials were severely underpowered and did not demonstrate significant improvement compared to placebo.

Conclusions: Data regarding pharmacological treatments for school refusal are sparse. Most trials in this area were conducted before development of newer antidepressants, were underpowered, and have significant methodological limitations that are characteristic of the time in which they were conducted. This systematic review highlights the need for more trials with newer pharmacologic agents, larger sample sizes, and improved systematic assessments of school refusal and comorbidities. School refusal represents an important functional outcome for many children, especially those with anxiety and depression. Future pharmacologic studies of anxiety and depression in children may benefit from incorporating specific school refusal measures as secondary outcomes.

Keywords: drug therapy, school refusal behavior, systematic review, children

Introduction

SCHOOL REFUSAL is a complex problem and constitutes one of the few emergencies in child psychiatric clinics, given its significant consequences on the child, family, and school as it becomes more entrenched over time (Gittelman-Klein and Klein 1973). School refusal affects 1%–2% of children and adolescents referred to as “children” or “youth” henceforth in the general population and 5%–15% of children in clinic samples (Egger et al. 2003; Heyne and King 2004).

Long-term consequences of school refusal include increased risk of substance abuse, suicide attempts, risky sexual behavior, school

dropout, and social adjustment problems (Kaufman et al. 2004; Moris de Conceição et al. 2006; Christie et al. 2007; Henry and Hastings 2007; Gottfried 2009). Furthermore, school refusal causes significant economic burden associated with poor academic performance, school attendance, future underemployment, and increased risk of criminal prosecution (Egger et al. 2003; Heyne and King 2004; Kaufman et al. 2004). Longitudinal studies following children with school refusal attest to the risk for ongoing mental health problems in late adolescence and adulthood (Berg and Jackson 1985; Buitelaar et al. 1994; Polkierka-Pouquin et al. 1997; McCune and Hyten 2005). Despite its prevalence and consequences, there are few effective treatments for school refusal.

¹Yale Child Study Center, New Haven, Connecticut

²Yale Department of Psychiatry, Yale University, New Haven, Connecticut

³College of the Holy Cross, Worcester, Massachusetts

⁴Department of Psychiatry, University of Pennsylvania, Philadelphia, Pennsylvania

- Om medicinering. Svart att utvärdera då medicinering ges mot tex depresison, ångest
- Londono Tobono ym. 2018: 7 studier: antidepressants (imipramine, clomipramine, and fluoxetine) and benzodiazepines (alprazolam).
- Kunde inte se effekter av medicinsk behandling, då studierna ”under-powered”
- Melvin & Gordon 2019: narrativ översikt: *To date, six RCTs have been conducted, three of which demonstrated the benefits of combined treatment (Bernstein, Borchardt, et al., 2000; Bernstein et al., 1990; Gittelman-Klein & Klein, 1971). The other three trials did not demonstrate such benefits (Berney et al., 1981; Melvin et al., 2017 ; Wu et al., 2013)...*
- *However, more contemporary studies did not show benefits of combining medication with CBT*

KBT vid skolålder i skolans vård

- Inlärningssteori
- Omfattande kartläggning
- I alla modulära behandlingsformer också föräldrahandledning samt kartläggning av situation i skolan
- Utvecklingsnivå
- KBT verksamt för 1/3 – 2/3

Märk

TABLE 2

Comparison of randomized controlled trials investigating the treatment of school avoidance

	King et al., 1998 (13)	Last et al., 1998 (14)	Heyne et al., 2002 (15)	Reissner et al.
N (total)	34	56	61	112
Predominant type of disorder	Internalizing	Internalizing	Internalizing (Mixed)	Internalizing Externalizing Mixed
"Screening failures" ^{*1}	Not reported	47%	27.4%	54.7%
Dropout rate	0%	29%	5%	46.4%
Observation period	3 months	3.5 months	4.5 months	12 months
Response criterion	≥ 95% school attendance	≥ 95% school attendance	≥ 90% school attendance	≥ 90% school attendance
Response rate CBT	82.3%	65%	60.3%	65.5% (MT, AAC)
Differences between groups	CBT > waiting list ^{*2}	CBT = psychoeducation	CBT = PTT = CBT+PTT	MT = TAU

^{*1}, potential

^{*2}, higher school attendance rate in patients in CBT group

CBT, cognitive behavioral therapy; PTT, parent-teacher training; MT, manual-based multimodal treatment; TAU, treatment as usual; AAC, all available cases

ALTER

IV: P

PERSON

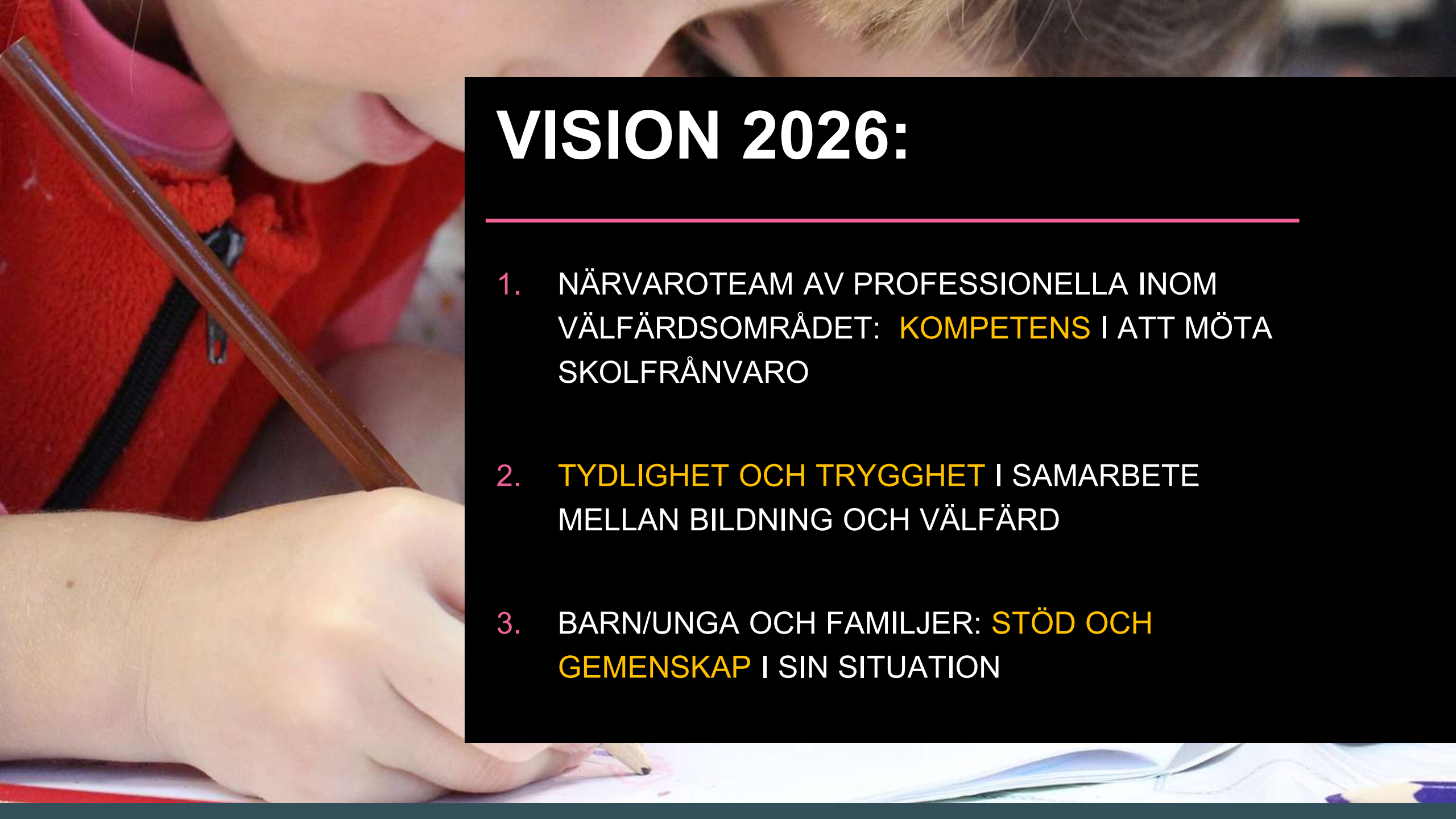
- Transdiagnostisk, fungerar med depression, ångest, beteendeproblem
- KBT manualbaserad
- Används brett i Danmark, både primär och specialnivå
- I Danmark RCT på gång. Pilotundersökning gav goda resultat (N=24).
- I Finland utvärderats inom Koulukunnossa pilot (N=14).
- Preliminärt goda resultat.
- Verkar lovande, frånvaro minskat
- Terapeuterna upplevt metoden som verksam och ett bra redskap
- Resultaten publiceras i vinter

BACK ² SCHOOL

Back to school for

A close-up photograph of a child's face and hands. The child is wearing a red sweater and holding a wooden pencil. They are looking down at a piece of paper. A black rectangular overlay is positioned on the right side of the image, containing white and yellow text. The text is organized into a title and a numbered list.

VISION 2026:

1. NÄRVAROTEAM AV PROFESSIONELLA INOM VÄLFÄRDSOMRÅDET: **KOMPETENS** I ATT MÖTA SKOLFRÅNVARO
2. **TYDLIGHET OCH TRYGGHET** I SAMARBETE MELLAN BILDNING OCH VÄLFÄRD
3. BARN/UNGA OCH FAMILJER: **STÖD OCH GEMENSKAP** I SIN SITUATION

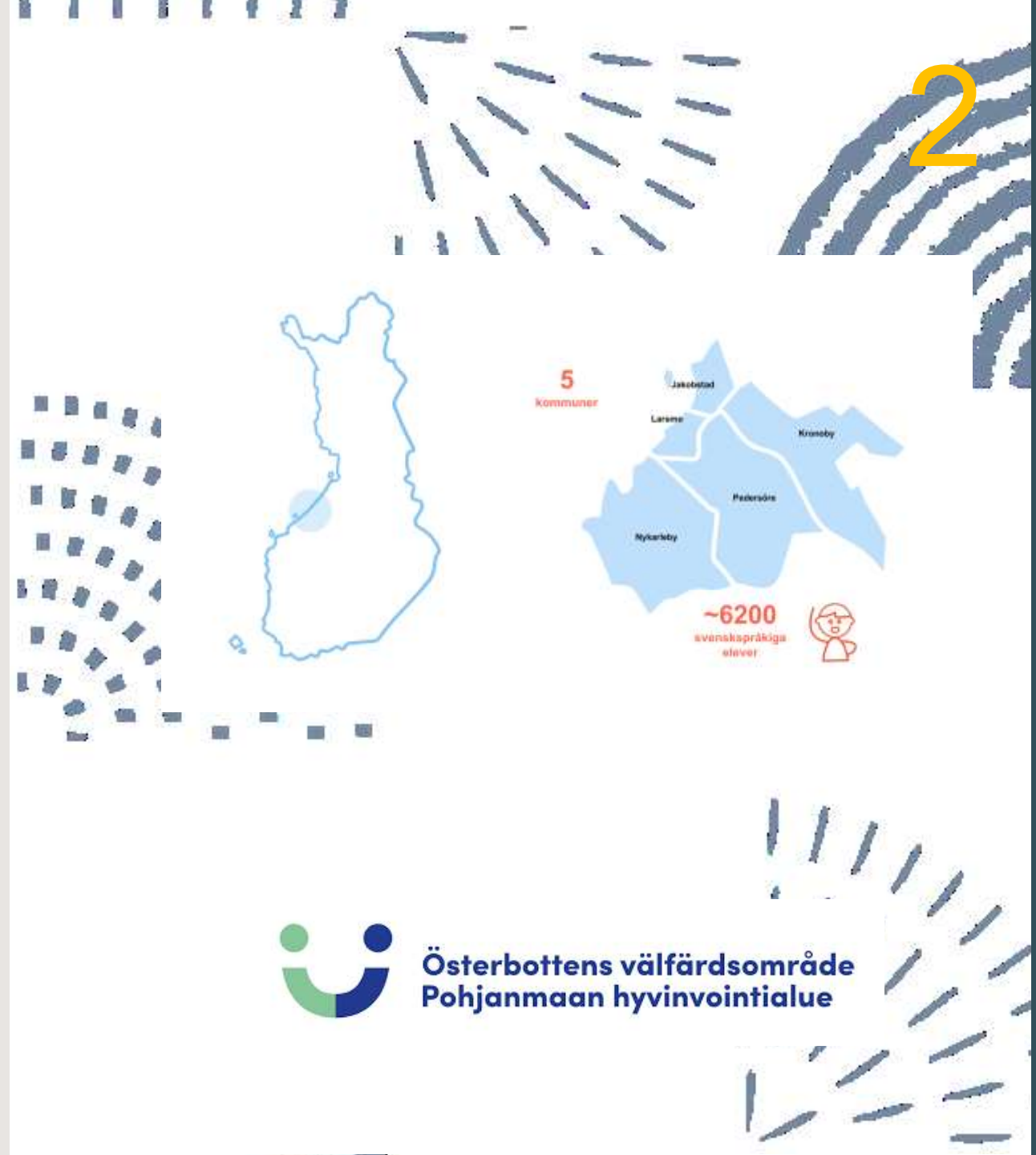
3 STEG MOT ÖKAD NÄRVARO

- ✓ KBT-BASERAT
INTERVENTIONSPROGRAM
- ✓ PROJEKTET UTBILDAR & GER
KONTINUERLIG HANDLEDNING
ÖVER 3-ÅRSPERIOD

Pilotstadium 2023-2025

Implementering i
Jakobstadsregionen

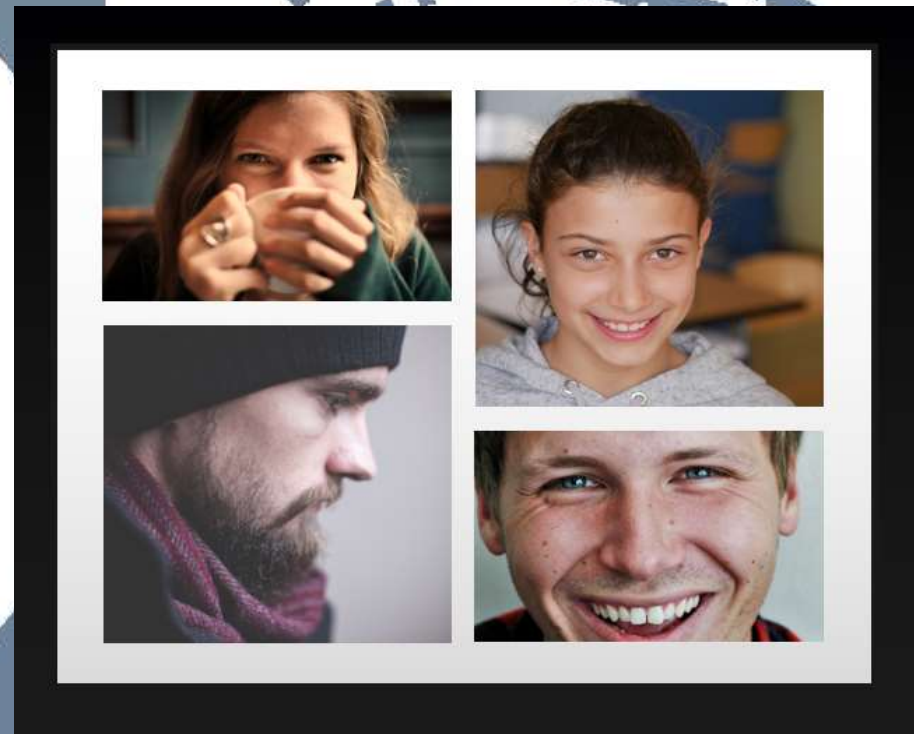

- Knowing What Works
(and what doesn't work)

- SAMLA RÖSTER
- SPRIDA INFORMATION

- https://goteborg.se/wps/wcm/connect/964b348c-db72-4072-a198-069483826d17/230119-004-609+Rapport+skolfr%C3%A5nvaro%2C+uppdatering+och+tryck_uppslag_korr3.pdf?MOD=AJPERES
- <https://www.parentingstrategies.net/>
- <https://www.attendanceworks.org/>
- Koulukunnossa.fi (liten föräldraguide)

SAMARBETSPARTE R

- **Spridning** – att nå målgruppen
- **Stöd och nätverk med låg tröskel**, tex efter avslutad Back2Schol
- **Att samla erfarenheter**

HEM OCH SKOLA

BACK 2
SCHOOL

TACK!

**Hur ser problematiken ut från föräldrasynvinkel?
Vad väcker presentationen för tankar?**

Skolnärings- och skolnärings i barn och ungdomar

- Heyne, D. (2022) enhanhing CBT for School refusal in Adolescence
 - 1) Förlänga behandlingstid (ofta korta, mindre än 16 veckors behandling)
 - 2) Fokusera på social ångest och social funktionsförmåga
 - 3) Fokusera på depression
 - 4) Fokusera på känsloreglering
 - 5) Föräldrarnas roll, får de tillräckligt med stöd
 - 6) Fokus på kommunikation och problemlösning mellan föräldrar och ungdom
 - 7) Alternativa rum att lära sig

- Insa.network
- Koulukunnossa.fi
- Yhteisellä koulutiellä / På den gemensamma skolvägen.
Riktlinjer från utbildningsministeriet i Finland. På kommande på svenska
- <https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/handle/10024/165025>